

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
Національного аерокосмічного
університету
«Харківський авіаційний інститут»
Олексій ЛИТВИНОВ
«09» березня 2026 р.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СПІВБЕСІДИ
З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ
ЗАМІСТЬ НМТ**

для здобуття освітнього ступеня бакалавр
на базі повної загальної середньої освіти та НРК5

Харків
2026

Критерії оцінювання знань

Співбесіда з української літератури містить два довільні питання із загального переліку питань, які наведено в Програмі зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання з української мови і літератури, здобутих на основі повної загальної середньої освіти (частина «Українська література»), затвердженої наказом МОН України № 696 від 26.06.2018 (див. додаток).

Відповідь вступника на кожне питання оцінюють за **12-бальною шкалою** за такими критеріями:

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень вступників
1	Вступник на елементарному рівні відтворює матеріал, називаючи окремих літературний факт або явище (автора й назву твору, окремих літературних персонажів тощо)
2	Вступник розуміє навчальний матеріал і може відтворити фрагмент з нього окремим реченням (називає окремі факти з життя і творчості письменника / поета, головних персонажів твору, упізнає за описом окремого персонажа твору, упізнає, з якого твору взято уривок тощо)
3	Вступник розуміє навчальний матеріал і за допомогою уточнювальних питань з боку комісії дає відповідь у формі висловлювання (відтворює зміст у певній послідовності, називає на репродуктивному рівні жанр твору, упізнає літературний факт за описом або визначенням)
4	Вступник має уявлення про зміст твору, може переказати незначну його частину та за допомогою уточнювальних питань з боку комісії визначає основні сюжетні елементи, на репродуктивному рівні відтворює фактичний матеріал
5	Вступник знає зміст твору, переказує окрему його частину, знаходить у тексті приклади відповідно до сформульованого завдання, висловлює оцінювальне судження й доводить його одним-двома аргументами, завершує відповідь простим узагальненням, дає визначення літературних термінів
6	Вступник знає зміст твору, може переказати значну його частину, за допомогою уточнювальних питань з боку комісії виділяє головні епізоди, уміє формулювати думки, називає риси характеру літературних героїв, встановлює окремі причинно-наслідкові зв'язки, дає визначення літературних термінів з прикладами
7	Вступник володіє матеріалом і навичками аналізу літературного твору за поданим зразком, наводить окремі приклади з тексту
8	Вступник володіє матеріалом, за зразком аналізує текст, виправляє допущені помилки, добирає докази на підтвердження висловленої думки, застосовує відомі факти, поняття для виконання стандартних навчальних завдань

9	Вступник володіє матеріалом та навичками комплексного аналізу літературного твору, застосовує теорію в конкретних ситуаціях, демонструє правильне застосування матеріалу, складає порівняльні характеристики, добирає аргументи на підтвердження власних міркувань
10	Вступник володіє матеріалом та навичками комплексного аналізу літературного твору, виявляє початкові творчі здібності, самостійно оцінює літературні явища, працює з різними джерелами інформації, систематизує, узагальнює та творчо використовує дібраний матеріал
11	Вступник на високому рівні володіє матеріалом, вміннями й навичками комплексного аналізу художнього твору, використовує засвоєні факти для виконання нестандартних завдань, самостійно формулює проблему й знаходить шляхи її розв'язання, висловлює власні думки, самостійно оцінює явища літератури й культури, виявляючи власну позицію щодо них
12	Вступник вільно володіє матеріалом та навичками текстуального аналізу літературного твору, виявляє особливі творчі здібності та здатність до оригінальних рішень різноманітних навчальних завдань, до перенесення набутих знань та вмінь на нестандартні ситуації, має схильність до літературної творчості

Загальну оцінку за співбесіду з української літератури розраховують як **середнє арифметичне** всіх оцінок за кожне поставлене питання та з округленням до десятої за математичною ознакою.

Отримані бали за співбесіду переводять до 200-бальної шкали за такою схемою:

Загальний бал за відповіді на співбесіді	Бал за шкалою 100–200	Загальний бал за відповіді на співбесіді	Бал за шкалою 100–200	Загальний бал за відповіді на співбесіді	Бал за шкалою 100–200
1	не склав	4,7	127	8,4	164
1,1	не склав	4,8	128	8,5	165
1,2	не склав	4,9	129	8,6	166
1,3	не склав	5	130	8,7	167
1,4	не склав	5,1	131	8,8	168
1,5	не склав	5,2	132	8,9	169
1,6	не склав	5,3	133	9	170
1,7	не склав	5,4	134	9,1	171
1,8	не склав	5,5	135	9,2	172
1,9	не склав	5,6	136	9,3	173
2	100	5,7	137	9,4	174

2,1	101	5,8	138	9,5	175
2,2	102	5,9	139	9,6	176
2,3	103	6	140	9,7	177
2,4	104	6,1	141	9,8	178
2,5	105	6,2	142	9,9	179
2,6	106	6,3	143	10	180
2,7	107	6,4	144	10,1	181
2,8	108	6,5	145	10,2	182
2,9	109	6,6	146	10,3	183
3	110	6,7	147	10,4	184
3,1	111	6,8	148	10,5	185
3,2	112	6,9	149	10,6	186
3,3	113	7	150	10,7	187
3,4	114	7,1	151	10,8	188
3,5	115	7,2	152	10,9	189
3,6	116	7,3	153	11	190
3,7	117	7,4	154	11,1	191
3,8	118	7,5	155	11,2	192
3,9	119	7,6	156	11,3	193
4	120	7,7	157	11,4	194
4,1	121	7,8	158	11,5	195
4,2	122	7,9	159	11,6	196
4,3	123	8	160	11,7	197
4,4	124	8,1	161	11,8	198
4,5	125	8,2	162	11,9	199
4,6	126	8,3	163	12	200

Поріг «склав / не склав» встановлено на рівні сліпого вгадування.

Вступника, який отримав менше ніж 100 балів за шкалою 100–200 (не подолав поріг «склав / не склав»), до участі в конкурсі не допускають.

Голова предметної комісії
з української мови та літератури

Марина ШЛЕНЬОВА

ПЕРЕЛІК питань для індивідуальної усної співбесіди з української літератури

Усна народна творчість:

Загальна характеристика календарно-обрядових, суспільно-побутових і родинно-побутових пісень.

Пісні Марусі Чурай. «Віють вітри, віють буйні», «Засвіт встали козаченьки».

Історичні пісні. «Ой Морозе, Морозенку», «Чи не той то хміль».

Тематика, образи, зміст народних дум і балад. «Дума про Марусю Богуславку».

Балада «Ой летіла стріла».

Давня українська література:

«Повість минулих літ» (уривки про заснування Києва, про помсту княгині Ольги).

«Слово про похід Ігорів».

Григорій Сковорода. «De libertate», «Всякому місту – звичай і права...», «Бджола та Шершень».

Література кінця XVIII – початку XX ст.:

Іван Котляревський. «Енеїда», «Наталка Полтавка».

Тарас Шевченко. «Катерина», «Кавказ», «Сон («У всякого своя доля...»)', «І мертвим, і живим, і ненародженим...», «Заповіт».

Пантелеймон Куліш. «Чорна рада».

Іван Нечуй-Левицький. «Кайдашева сім'я».

Панас Мирний. «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» (1, 4 частини).

Іван Карпенко-Карий. «Мартин Боруля».

Іван Франко. «Захар Беркут», «Чого являється мені у сні?...», «Мойсей».

Література XX ст.:

Михайло Коцюбинський. «Тіні забутих предків», «Intermezzo».

Василь Стефаник «Камінний хрест».

Ольга Кобилянська. «Valse mélancolique».

Леся Українка. «Contra spem spero!», «Лісова пісня».

Микола Вороний. «Блакитна Панна».

Олександр Олесь. «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!...».

Павло Тичина. «Пам'яті тридцяти», «Ви знаєте, як липа шелестить...», «О панно Інно...».

Максим Рильський. «У теплі дні збирання винограду...».

Микола Хвильовий. «Я (Романтика)».

Володимир Сосюра. «Любіть Україну!».

Валер'ян Підмогильний. «Місто».

Юрій Яновський. «Майстер корабля».

Остап Вишня. «Моя автобіографія», «Сом».

Микола Куліш. «Мина Мазайло».

Богдан-Ігор Антонин. «Різдво».

Олександр Довженко. «Зачарована Десна».

Андрій Малишко. «Пісня про рушник».

Василь Симоненко. «Ти знаєш, що ти – людина?», «Задивляюсь у твої зіниці...», «Лебеді материнства».

Василь Голобородько. «Наша мова».

Олесь Гончар. «Модри Камень».

Григор Тютюнник. «Три зозулі з поклоном».

Василь Стус. «Господи, гніву пречистого...».

Іван Драч. «Балада про соняшник».

Дмитро Павличко. «Два кольори».

Ліна Костенко. «Страшні слова, коли вони мовчать...», «Маруся Чурай».

Твори українських письменників-емігрантів:

Іван Багряний. «Тигролови».

Євген Маланюк. «Уривок з поеми».

Сучасний літературний процес (кінець XX – початок XXI ст.):

Загальний огляд, основні тенденції.

Постмодернізм як літературне явище.

Вступник повинен знати такі теоретико-літературні поняття:

- літературні роди: драма, епос (ліро-епос), лірика;
- лірика; її тематичні різновиди та жанри: інтимна, громадянська (патріотична), пейзажна, філософська; верлібр, ліричний вірш, пісня, послання, сонет;
- епос та його жанри: новела, повість, роман, різновиди повісті та роману, усмішка;
- драма та її жанри: власне драма, драма-феєрія, комедія, трагікомедія;
- ліро-епос та його жанри: байка, балада, дума, історична пісня, поема;
- літературні напрями, стилі, течії: бароко, класицизм, реалізм, модернізм (експресіонізм, імпресіонізм, символізм, неокласицизм, неоромантизм); постмодернізм як явище в сучасному літературному процесі;
- ліричний герой, персонаж, прототип, художній образ;
- тема, ідея, мотив, проблематика художнього твору; конфлікт у драматичному творі;
- композиція художнього твору (сюжет, сюжетні й позасюжетні елементи);
- види комічного: бурлеск, гротеск, гумор, іронія, сарказм, сатира, травестія;
- художні засоби: алегорія, алітерація, алюзія, анафора, антитеза, асонанс, гіпербола, епітет (постійний епітет), епіфора, інверсія, метафора, метонімія, оксиморон, паралелізм, персоніфікація, порівняння, рефрен, риторичне звертання, риторичне запитання, символ, тавтологія.

Вступник повинен уміти:

- розрізняти види й жанри усної народної творчості: різновиди календарно-обрядових пісень (щедрівки, колядки, веснянки, русальні, купальські і жниварські пісні); суспільно-побутові, історичні й родинно-побутові пісні; думи, балади; визначати провідні мотиви творів усної народної творчості, їхні художні особливості;
- розрізняти літературні роди, види й жанри;
- співвідносити літературний твір із відповідним літературним напрямом, стилем, течією;
- визначати тему, ідею, проблематику літературних творів;
- характеризувати літературних героїв, коментувати їхні вчинки;
- визначати художні образи і їхню роль у літературному творі;
- упізнавати літературних героїв за їхніми цитатними характеристиками й репліками;
- орієнтуватися в сюжетах літературних творів;
- визначати: сюжетні й позасюжетні елементи літературних творів, їхні композиційні особливості;
- визначати провідні мотиви ліричних творів;
- аналізувати мову літературного твору;
- знаходити художні засоби й визначати їхню роль у літературних творах;
- співвідносити фрагмент літературного твору з його назвою та автором;
- співвідносити письменників з фрагментами їхніх творів, а також з висловами митців та літературних критиків про них та їхні твори;
- знати псевдоніми й справжні імена письменників, належність їх до літературних епох, шкіл, угруповань;
- визначати місце і роль письменника в літературному процесі;
- пояснювати поняття «розстріляне відродження», «київські неокласики», «празька школа поетів», «шістдесятництво», «дисидентство»;
- орієнтуватися в основних тенденціях розвитку сучасної літератури.